

Over seks en samenleving

Jan Bauwens

D/2019/Jan Bauwens, uitgever

Inhoudsopgave

Over seks en samenleving.....	3
1. Seks en macht.....	3
Seks en fascisme.....	5
2. Big brother.....	8
Hedendaags fascisme.....	9
3. De legitimering van waarden middels onwaarheden.....	11
4. Het geweten en de wet.....	16
5. De kerk en het celibaat.....	19
Seks en voortplanting.....	19
De verliefden.....	19
Seksualiteit en scheikunde, huichelarij en ethiek.....	23
Seksualiteit en maatschappij: het recht van de sterkste versus de wet van de naastenliefde.....	24
De verborgen afspraak.....	26
Zelfveroordeling?.....	27
De zaak anders bekeken.....	29
6. De kerk en het kindermisbruik.....	33
7. Homofobie.....	38
8. Homohaat.....	40
9. Stigmatiseren en afschepen.....	43
En daar komen de neo-neonazi's.....	47
10. Het einde van de liefde.....	49

Over seks en samenleving

1. Seks en macht

Vandaag vragen steeds meer mensen zich verontwaardigd af waarom in 's hemelsnaam derden moeten betrokken worden in de overeenkomst die twee volwassenen met elkaar sluiten om samen door het leven te gaan: met welk recht dringen volstrekt onbekende machthebbers zich via totaal onpersoonlijke instituten op om hun zegen te geven over de meest serieuze en intieme relaties die mensen met elkaar kunnen aangaan? Want het huwelijk is een contract waarbij de partners in feite bij de staat dit allerintiemste gaan opbiechten, zodat zij daarvoor dus als het ware zo niet aan vreemden dan toch aan een onpersoonlijke instantie de toelating vragen en zodoende beamen dat hun onderlinge intieme relaties ondergeschikt worden aan hun relaties met die instantie. Door te trouwen, belijden zij dat hun huwelijk in dienst staat van de staat; zij maken hun onderlinge intimiteit ondergeschikt aan de volstrekt onpersoonlijke relatie die zij als burger hebben met de staat. Door middels onder meer sociale druk het huwelijk af te dwingen, pleegt de staat in feite een machtsgreep op de burger: de staat vernietigt de persoonlijke intimiteit tussen mensen door deze aan een onpersoonlijke machtsrelatie ondergeschikt te maken.

Misschien staat men er niet bij stil dat dit alleen maar kan gebeuren omdat mensen als het ware van in den beginne in de klauwen van potentaten gevangen zitten, voor wie het erom te doen is beslag te leggen op het leven zelf: het levend wezen

'mens' dankt zijn bestaan aan zijn burgerschap; het burgerschap gaat aan het mens-zijn vooraf; men kan pas mens zijn als men eerst burger is, wat betekent: als men eerst zijn mens-zijn aan de staat heeft verkocht, wat zich bijvoorbeeld manifesteert in de problematiek van de sans-papiers: wie niet over identiteitsbewijzen beschikken, bestaan ook niet want wij bestaan niet bij de gratie van onze schepper maar dankzij 'vadertje staat', 'het vaderland'. Analoog aan de problematiek van de sans-papiers volgt uit diezelfde perversie de armoedeproblematiek: de mens is wat hij heeft, hij is niets meer dan zijn bezit, een getal op zijn bankrekening en hij dwingt pas respect af als eigenaar; men is eerst eigenaar en dan pas mens. Een gevolg daarvan is dat wie geen ander bezit hebben dan het eigen leven, gedood kunnen worden zonder dat een haan daar naar kraait, bezitsloze mensen kunnen immers geen rechten doen gelden. Een bijzonder geval daarvan is de onbestrafte moord op het ongebooren kind dat immers nog geen burger is.

De machtsuitoefening over menselijke intieme relaties is slechts een onderdeel van een alles en allen omvattende beheersing van onderdanen en een verklaring in de vorm van een beschrijving van de historische evolutie daarvan vindt men bij Michel Foucault: vroeger had de vorst het recht over leven en dood van zijn onderdanen zoals ook de pater familias die, omdat hij aan zijn kinderen en slaven het leven schonk, ook het recht had het hen weer te ontnemen. Dit uit zich tot vandaag bijvoorbeeld in het recht van de staat om van de burgers te eisen dat ze in oorlogstijd naar het front gaan vechten – weigeraars krijgen de dood met de kogel – al kan dit ook worden uitgelegd als een afgeleide van het recht op zelfverdediging. In de zeventiende eeuw is dit recht om te

doden 'omwille van het leven' verschoven naar het recht om het leven te maximaliseren, wat in feite neerkomt op het recht om het uit te buiten: de macht organiseert de staat met het oog op het uitoefenen van controle over alle beschikbare energieën die aan personen onttrokken worden door hun wil uit te schakelen en deze te vervangen door de wil van de staat. Zo zijn de burgers eraan gewend geraakt dat zij tewerkgesteld worden en dat zij aldus in feite het meesterschap over hun fysieke en mentale krachten uit handen geven aan een overheid die hun gebiedt in welke activiteiten zij die krachten dienen om te zetten, wat betekent dat de overheid haar burgers gebiedt wat te doen en te laten. De machtsgreep gebeurt via de politiek, de economie, de opvoeding en noem maar op en een bijzondere toepassing daarvan is de macht die de staat uitoefent over de intieme relaties van mensen onderling.¹ Een ontleding van het samenspel van staat en kerk op dit vlak brengt een duizelingwekkende beheersing door de machthebbers van de meest innerlijke kern van de mensen aan het licht. En in wezen gaat het in dezer over niets minder dan fascisme.

Seks en fascisme

In een artikel getiteld Soldatenhardheid en opofferende moeders. Over gezin en seksualiteit tijdens 'De Nieuwe Orde', schrijft Bob Carlier (1931-1990) – "in Vlaanderen de meest prominente vertolker van een progressief perspectief op seksualiteit en relaties"² – hoe in de periode

1 Michel Foucault, *Geschiedenis van de seksualiteit*, Boom Amsterdam 2018. (Oorspronkelijk verscheen deel 1 van *Histoire de la sexualité* in 1976 onder de titel: *La volonté de savoir*).

2 Wim De Temmerman, uitgever en redacteur van "*Bob Carlier. Diep en duizendvoudig leven. Over seksualiteit, relaties en ethiek*", VUBPRESS, Brussel 1993 (een bundel met teksten van Bob Carlier) in zijn Ten geleide op het boek.

1930-1940 Europa in de ban kwam van het fascisme, alhier bekend als 'De Nieuwe Orde': een "autoritair systeem waarnaar de burgerij grijpt om haar belangen in crisisperiodes te verdedigen als dit met democratische middelen niet (meer) gaat"³ Op vlak van relaties en seksualiteit worden de traditioneel burgerlijke waarden gehuldigd; het gezin als hoeksteen van de staat vormt een staat in het klein, gebouwd op een levenslange monogame relatie waarin de vrouw bij de haard, onderworpen aan haar man, in feite haar bestaansrecht ontleent aan haar functie als 'broed-machine' van de staat. Alle vormen van seks die dit politiek vooropgesteld einddoel niet dienen zijn daarom uit den boze, en dus ook praktijken zoals anticonceptie, prostitutie, abortus, masturbatie en homoseksualiteit – zelfs al te frequente (en dus niet functionele) seksuele betrekkingen binnen het huwelijk worden om die reden afgekeurd: "(...) een overdaad aan geslachtsverkeer [is] de doodsteek van alle hogere liefde"⁴ (en de toenmalige kardinaal Mercier spreekt dan over doodzonden. Tegenover die repressie vanwege de staat, kweekt de overheid in het nazisme koel berekend en ongeremd 'raszuivere' specimen in *Lebensborn*. Fascistische mannen vrezen de vrouwelijke erotiek vanwege onder meer geslachtsziekten en zij beantwoorden die met de 'verstarring tot een rots' – een schild van gevoelloosheid en geweld. Hun moraal is de katholieke zedenleer met bijvoorbeeld de aanmaningen gericht tot de vrouwen van Cyriel Verschaeve, die propageert dat de vrouw ondergeschikt is aan de man en het gezin aan de staat. Vrouwen moeten zich oefenen in versterving en zelfbeheersing, al-

³ Carlier, Bob, *Diep en duizendvoudig leven. Over seksualiteit, relaties en ethiek*, VUBPRESS, Brussel 1993:24 haalt onder meer deze economisch deterministische definitie aan van P. Aycoberry 1979.

⁴ Carlier 1993:30.

leen in het moederschap vinden zij hun bestaansrecht, in dienst van het volk, het ras en de toekomst; 'kinderloze dames' en 'moderne moeders' (met één kind) worden gehekeld en vrouwenarbeid in fabrieken en kantoren wordt verboden omwille van de goede zeden. Homoseksualiteit wordt volledig afgewezen, homo's worden vervolgd, in kampen opgesloten en uitgeroeid en dit geschiedt feitelijk ingevolge de burgerlijke en kerkelijke moraal. [N.B.: sinds de publicatie in 2015 van *Psychogenocide* van psychiater Erik Thys weten wij ook dat homo's in België tot 1971 naar de katholieke Willibrordusstichting in Heiloo gebracht werden waar ene dokter Aimé Wijffels hen castreerde⁵]. Dat lesbische vrouwen het minder hard te verduren krijgen, volgt slechts uit een geringschatting van de vrouwelijke seksualiteit. De seksuele opvoeding uit die tijd weerklinkt uit repressieve publicaties met titels zoals *Mijn jongen*, nu wordt gij man! waarin verhaald wordt hoe ontelbaren ingevolge zelfbevlekking krankzinnig werden; er wordt een Bond voor openbare moraliteit opgericht met het lijfblad *Zedenadel*. Heel wat boeken worden verboden alsook het bioscoopbezoek en de kerk sticht een Katholieke Filmcentrale en een Katholieke Filmliga met eigen propagandafilms en voorlichting. In zijn artikel wijst Bob Carlier erop dat we inzake de fascistische ideeën over gezin en seksualiteit, ook onze periode moeten betrekken: de vermeende emancipatie van de sixties bleef immers vaak elitair en louter verbaal. Bob Carlier overleed – veel te vroeg – bijna dertig jaar geleden maar zijn waarschuwing blijft actueel.^{6 7}

⁵Thys, Erik, *Psychogenocide. Psychiatrie, kunst en massamoord onder de nazi's*, Epo, Berchem 2015. Zie ook het artikel: *Helden en heldinnen. Over schone schijn, schaamte en schande*.

⁶ Carlier 1993:23-41.

⁷ Tekst d.d. 30 januari 2019.

2. Big brother

Machthebbers dringen door tot in de intiemste wezenskern van mensen en zij doen dat door zelfs de meest hechte en persoonlijke banden die mensen onderling met elkaar kunnen hebben, ondergeschikt te maken aan hun relatie met elk individu afzonderlijk. Het is bekend dat machthebbers beducht zijn voor samenscholing of bendevorming en om die reden moeten wie verenigen stichten van welke aard dan ook, hiervoor eerst de goedkeuring van de overheid bekomen en geregeld verslag uitbrengen over de gevoerde activiteiten. Persoonlijke contacten tussen twee mensen kunnen uiteraard moeilijk verboden worden, al is de kerk erin geslaagd om dit alsnog te realiseren binnen de kloostermuren middels de regel *numquam duo semper tres* (wat wil zeggen: groepjes van twee zijn verboden, zij moeten altijd uit tenminste drie personen bestaan) – een regel die ervoor zorgt dat als twee mensen samenzijn en misschien wel wat vertellen of bekokstoven, er altijd een mogelijk oog van het gezag aanwezig is in de vorm van de verplicht aanwezige derde. Maar ook contacten tussen twee mensen worden aan banden gelegd, bijvoorbeeld als zij van langdurige aard zijn of als zij een economische betekenis hebben. Het instituut van het huwelijk werd niet in het leven geroepen om mensen bij te staan doch om volledige controle uit te oefenen over alle mogelijke activiteiten die zich in dergelijke engagementen kunnen ontplooiën en dan vooral inzake het kroost: de opvoeding van kinderen tot gehoorzame burgers – arbeidskrachten in vreedstijd, soldaten in tijd van oorlog. In 1984 moeit de overheid zich met principieel alle intieme relaties en die worden in feite in de kiem gesmoord met de meest gruwelijke middelen: *Big*

brother bespioneert intieme contacten en vernietigt ze door de partners er middels folteringen toe te brengen dat ze elkaar verraden (– in de dystopische roman van Orwell geschiedt dat in de geveerde *room 101*).

Hedendaags fascisme

Vandaag zorgt het internet ervoor dat zelfs de intieme relatie van mensen met zichzelf onmogelijk wordt: ingevolge de verregaande controle van onze activiteiten op het internet kan niemand nog zeggen: *die Gedanken sind frei*. En de psychologie leert ons dat als mensen weten dat zij gevolgd worden, zij hun gedrag gaan aanpassen aan de verwachtingen van wie hen volgen. Dit betekent zonder meer het definitieve einde van onze vrijheid.

Het hedendaagse fascisme manifesteert zich niet langer met stokken of met geweren maar met het veel efficiëntere middel van de spionage die in feite de diefstal is van de privacy. Iemand zijn privacy ontnemen, is hem zijn wil ontnemen en wie willoos worden gemaakt, worden van zichzelf beroofd: zij doen slaafs wat van hen wordt verwacht door wie hen controleren, precies zoals degenen doen die onder hypnose zijn. De fascist van vandaag is hij aan wiens blik men zich niet kan onttrekken en zijn macht is nog groter dan die van de biechtvader van weleer die in feite zijn prototype is omdat men ongewild bij hem te biechten gaat – hij is de god uit de spreuk God ziet u, hier vloekt men niet.

Welbeschouwd is het hedendaagse fascisme in feite een nabootsing van de dwang die ook uit-

gaat van de wetten welke in een staat van kracht zijn. De wetten waarborgen de vrijheid van de burgers doordat zij met sancties van eenieder een gewenst gedrag afdwingen en vaak is het alleen de wetenschap dat men gadeslagen kan worden welke burgers aanzet tot een gedweë volgzzaamheid aan de wetten.

Wat hier werd omschreven als het hedendaagse fascisme is dan noodzakelijk een praktijk welke zich aan de controle van de wet onttrekt: het zijn de vrijwel onzichtbare vormen van gesofisticeerd geweld die in feite uitsluitend het slachtoffer tot getuige hebben. Precies omdat zij zich onttrekken aan het oog van alle anderen, zodat er geen getuigen zijn, gaan ze vrij hun gang en brengen ze het slachtoffer niet zelden in een toestand van complete wanhoop, wat dan ook hun wreedheid uitmaakt. De meest gangbare vorm van hedendaagse fascisme is het pestgedrag en de zaak wordt nog verergerd waar de betrokken pesters vaak blinde en verwisselbare actoren zijn van een systeem waaraan discriminatie inherent is – een systeem dat binnen de staat geduld wordt omdat zijn vernietigende effecten zich aan elke controle van derden onttrekken.

Zo bijvoorbeeld bestond er tot voor kort in het westen vaak helemaal geen tolerantie voor holebi's zodat zij straffeloos konden worden achtergesteld en compleet weerloos waren tegen openbaar verbaal en fysiek geweld. Sinds het van kracht zijn van de antidiscriminatie wetten wordt intolerantie en homofob gedrag bestraft maar een gevolg daarvan is dat fascistoïde individuen daardoor gefrustreerd raken: zij onderdrukken hun geweldplegingen niet doch verplaatsen ze van de openbaarheid naar de privésfeer en van de arena naar de plekken waar geen getuigen meer zijn.

Zij plegen vormen van geweld waarvan alleen het slachtoffer getuige is en bovendien zorgen zij ervoor dat dit geweld geen uiterlijke sporen na-laet.

Pesterijen gebeuren inderdaad per definitie ontrokken aan het oog van derden en zij hebben een voor derden onnaspeurbaar effect op het lichaam van het slachtoffer. Pesters brengen hun slachtoffer zo vaak als zij kunnen in een stresstoestand. Het staat vandaag wetenschappelijk vast dat mensen die herhaalde en langdurig grote stress moeten ondergaan, hiervan ernstige fysieke gevolgen dragen: hun lichaam produceert stresshormoon dat in grote hoeveelheden bijzonder giftig is; stress jaagt de stofwisseling op, de hartslag en de bloeddruk, stress doodt hersencellen, zorgt (vooral bij nog onvolgroeide individuen) voor onherstelbare hersenschade en achterlijkheid en jaagt wellicht nog veel vaker dan men kan bewijzen het slachtoffer de zelfmoord in. Insiders spreken het sterke vermoeden uit dat heel wat ongevallen in feite zelfmoorden zijn terwijl wellicht heel wat zelfmoorden in feite moorden zijn. Het ongeval blijkt een uitgelezen schuilplaats voor de moordenaar. Fascisten opereren vandaag onttrokken aan de openbaarheid in een subcultuur waar strafeloos vermoord wordt.⁸

3. De legitimering van waarden middels onwaarheden

De staat controleert de meest intieme relaties tussen mensen en degradeert ze zodoende tot levenszaken van secundair belang: wat primeert, is immers de relatie tussen burger en staat. Deze controle van de intiemste relaties betreft in de

8 Tekst d.d. 3 februari 2019.

eerste plaats uiteraard de koppelvorming en de seksualiteit – welke immers vaak de kern uitmaken van alle verdere 'economische' relaties – en zij wordt georganiseerd vanuit het opleggen van welbepaalde wetten en normen naar welke men zich dient te schikken. Deze wetten en normen zijn bedoeld om de controle – de overheersing, de macht – ingang te doen vinden, te handhaven en te versterken: wie tegen de wetten en de normen zondigen, wacht een gewisse straf en aldus gaan burgers zich noodgedwongen schikken naar wat de wet voorschrijft, ook en vooral inzake relatievorming en seksualiteit.

Edoch, er is in dezer uiteraard ook een natuurlijke dwang werkzaam welke de opgelegde wetten en normen kan tegenspreken, zodat een machthebber die gehoorzame burgers wil, er moet voor zorgen dat de door de staat uitgeoefende druk groter is dan elke andere mogelijke dwang en meer bepaald moet hier worden gedacht aan natuurlijke dwang. Maar in vele gevallen volstaat voor de machthebber zelfs de doodstraf niet om bijvoorbeeld homoseksualiteit onmogelijk te maken omdat aldaar nog twee krachten werkzaam zijn die in de gestelde situatie elkaar tegenwerken, namelijk die van het zelfbehoud en die van het (veronderstelde) soortbehoud. Want de doodstraf kan bij degenen aan wie zij wetten oplegt weliswaar de drang tot zelfbehoud van de betrokkenen aanspreken, maar die ene natuurlijke drang botst in dat geval met een andere, met name de (onterecht) veronderstelde drang tot soortbehoud die immers (verkeerdelijk) geacht wordt aan de basis te liggen van de seksuele aantrekkingskracht.

Want meteen moet hier opgemerkt worden dat de klassieke voorstelling van zaken een welbepaalde

perversie bevat omdat daar waar men de seksuele aantrekkingskracht wetenschappelijk gelooft te verklaren middels de drang tot soortbehoud, men exact hetzelfde doet als wat de bioloog van weleer deed waar hij stelde dat vogels nesten bouwen vanuit een nestbouwinstinct. En precies zoals men heeft leren inzien dat deze uitleg strandt in het spelletje van de kip en het ei, moet men ook toegeven dat het poneren van de zogenaamde drang tot soortbehoud als basis van de seksualiteit, geen wezenlijke verklaring kan zijn voor het verschijnsel als zodanig: het verklaart noch de heteroseksualiteit (die achteraf gezien wel het soortbehoud tot gevolg heeft maar dan helemaal onbedoeld) noch de homoseksualiteit – uiteraard niet. Waar koppelvorming, 'geslachtelijke liefde' en paring de voortplanting in de hand werken, gebeurt zulks geheel onbedoeld door de betrokkenen en indien dan gesteld wordt dat het aldus bedoeld zou worden door de soort of door de natuur, begaat men dezelfde redeneerfout ('inductie' genaamd) welke ook gemaakt wordt door wie inzake de evolutie de theorie van het *Intelligent Design* aanhangen. Werden paarden speciaal geschapen om de karren van de mensen mee voort te trekken? Zijn bepaalde grassoorten genetisch veranderd in granen om mensen te kunnen voeden? Dienen appels en peren om ons van vitamine C te voorzien? Of benutten wij paarden, granen en vruchten omdat zij nu eenmaal voorhanden zijn, terwijl er ook heel andere omstandigheden hadden kunnen zijn welke van ons heel andere wezens hadden gemaakt? Deze laatste stelling lijkt ons het meest voor de hand liggende omdat zij geen geloof vergt in veronderstelde doch onbewezen krachten en zo beantwoordt zij veel beter aan de eis van simpliciteit waarmee uiteraard rekening moet worden gehouden in de keuze van een optimaal verklaringsmodel.

Met betrekking tot de seksualiteit welke de staat probeert te normeren en te controleren, moet men besluiten dat men tegen alle wetenschappelijke inzichten in handelt waar men gelooft te mogen verwijzen naar de veronderstelde natuurwet van het soortbehoud waar men de heteroseksualiteit als enige norm vooropstelt. Heteroseksuelen hebben er geen enkele persoonlijke verdienste aan waar zij door de beleving van hun seksualiteit kinderen voortbrengen. Ofschoon zij weten dat hun specifieke seksuele betrekkingen kunnen resulteren in het voortbrengen van nakomelingen, stellen zij deze daden niet noodzakelijk met dat doel – in het merendeel van de gevallen moeten zij daarentegen zelfs bekennen dat zij seksuele contacten hebben ondanks het risico dat er kinderen van komen of ook nog ondanks het besef dat zij geen kinderen (meer) kunnen krijgen. Net zoals homoseksuele betrekkingen, worden heteroseksuele betrekkingen aangegaan omwille van zichzelf en omdat ze op de een of andere manier 'goed' zijn voor de participanten, zoals ook mensen dagelijks voedsel tot zich nemen, voldoende slapen, aan sport doen en muziek maken omdat zij zich daar goed bij voelen, ook als zij weten dat zij voedsel en slaap nodig hebben om te leven – sport en muziek kunnen zij op de keper beschouwd missen. Mensen beschermen zich tegen honger, tegen kou, tegen eenzaamheid door te eten, door zich te kleden en door intieme relaties met anderen aan te gaan; zij gaan relaties aan met die bedoelingen en niet omdat zij vermoedens hebben over een of andere natuurlijke noodzaak daarvan. Mensen zullen niet nalaten om piano te leren spelen op het ogenblik dat men hen vertelt dat onze vingers niet gemaakt zijn met dat doel omdat een pianoklavier nu eenmaal een maaksel is uit een welbepaalde cultuur en helemaal geen natuurproduct. De tegenstelling tussen natuur en

cultuur is nu eenmaal een theoretisch maaksel uit vervlogen eeuwen, in wezen een al te grove theorie van lui op zoek naar de gewenste verklaringen voor allerlei verschijnselen, op zoek naar ordentelijke indelingen van de chaos, op zoek naar middelen om controle te handhaven, macht uit te oefenen en naar zich toe te trekken, op zoek naar redenen om oorlog te kunnen voeren en wat niet al meer.

Wetten en normen worden door machthebbers opgelegd, niet omdat zij absoluut zijn en opgesteld worden vanuit absolute waarheden en waarden maar als en omdat zij nuttig voor hen zijn en in dit geval dienen zij ter controle van de burgers. Waar immers de wetten en normen hun doel voorbij schieten, blijken zij met het grootste gemak van de wereld bijgesteld te kunnen worden of zelfs helemaal omgekeerd en het homohuwelijk is daarvan een uitnemend voorbeeld. Waar verboden burgerlijke praktijken zich sowieso aan de controle van de macht onttrekken, weigert de machthebber alsnog te bekennen dat hij de teugels niet langer in handen houdt en hij probeert dan maar de kool én de geit te sparen door het betreffende verbod op te heffen – alle voordien op handen gedragen waarden ten spijt – zodat het lijkt alsof de praktijken veeleer dan een overtreding van een verbod of dus van een aanfluiting van zijn macht, een gevolg zijn van zijn toestemming en een bevestiging van zijn macht. De machthebber gedraagt zich dan zoals de pantoffelheld uit het werk van de grote Vlaamse dramaturg Dirk Biddeloo, die uitroept: “Als ik zeg: ik doe de afwas, dan doe ik de afwas!”⁹

4. Het geweten en de wet

Het machtsinstituut bij uitstek dat het ganse westen gedurende twee millennia onder de duim hield en dat in het bijzonder het gedrag van mensen stuurt daar waar de controle van de wereldlijke macht op haar grenzen botst (met name onder het beddenlaken en onder het schedeldak) heeft het in haar catechismus over het menselijk geweten als over een door God geschreven wet van binnen in zijn hart¹⁰ en zij opponeert dan ook deze onveranderlijke goddelijke wet aan de externe wetten uitgevaardigd door koningen en parlementen die van wereldlijke aard zijn, arbitrair en veranderlijk.

Aan atheïsten die immers een ethiek wensen te grondvesten op bijvoorbeeld wetenschappelijke basis wordt verweten dat zij het geweten reduceren tot een interiorisering van externe wetten maar bij die gelegenheid blijken zij te vergeten dat de apostel Paulus in zijn *Brief aan de Romeinen* het feit benadrukt dat er geen (innerlijke) kennis van goed en kwaad mogelijk is zonder de (externe) wet. “Ik zou de zonde niet hebben leren kennen zonder de wet”, zo zegt Paulus het letterlijk.¹¹ Driehonderd jaar later herhaalt de kerkvader Augustinus hetzelfde in zijn *Belijdenissen* waar hij zich een roof van peren uit zijn jeugd herinnert en waar hij zegt dat de zonde niet ligt in de lust in zoete peren doch in de lust om de wet – Gij zult niet stelen! – te overtreden.

10 *Catechismus van de katholieke kerk*, artikel 6: *Het morele geweten*:

<https://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=600&doc=1&id=1279>

11 Rom:7,7: “*Wat zullen wij dan zeggen? Is de wet zonde? Volstrekt niet! Ja, ik zou de zonde niet hebben leren kennen dan door de wet. Ik zou immers ook niet geweten hebben dat begeerte zonde was, als de wet niet zei: U zult niet begeren.*”

Paradoxaal genoeg wordt het feit dat het geweten zijn grond vindt in een aan onszelf externe wet, door katholieke hedendaagse filosofen zoals Rüdiger Safranski aangehaald¹² en dat geschiedt terwijl de waarheden, de wetten en de geboden van de katholieke kerk doorheen de geschiedenis onder de druk van de feiten bij bosjes moeten sneuvelen: in weerwil van de pauselijke mening van destijds draait de aarde rond de zon en niet andersom, ook niet als wie hem tegenspreken op de brandstapel belanden wegens ketterij.¹³ En dan hebben we het nog niet gehad over het geweten in relatie tot de wetten in het jodendom, een zaak welke bijvoorbeeld in verband met de heilige *er-oev* dan toch wel proporties aanneemt die alvast bij buitenstanders de wenkbrauwen doen fronsen.¹⁴

Als nu de kerk zelf bij monde van haar apostelen en kerkvaders de zonde definieert als de overtreding van de (externe) wet – haar wet – terwijl de wetenschappen ons voortdurend tot de bijsturing van waarheden en wetten dwingen, sneuvelt daardoor niet alleen de vermeend onveranderlijke innerlijke wet of het geweten maar gaat evenzeer het boven de tijd verheven onderscheid tussen goed en kwaad onder de hamer.

Tot op zekere hoogte kon de kerk zich nog uit de slag trekken met de uitleg dat de veranderlijkheid

12 Rüdiger Safranski, *Het kwaad*, 2011 (1997): 21 resp. 41.

13 In het jaar 1600 hing de kerk het geocentrisme aan en Bruno het heliocentrisme en of het die ketterij was ofwel een andere welke de dominicaan op de brandstapel deed belanden, kan vandaag bezwaarlijk gelden als verschoning voor de kerk.

14 De heilige eroev is een ijzerdraad die op zes meter hoogte een gebied omspant (bijvoorbeeld de stad Antwerpen) dat dan beschouwd kan worden als 'binnenshuis'; volgens het joodse geloof mag immers op de sabbath alleen binnenshuis gewerkt worden.

van goed en kwaad slechts schijn is ingevolge een niet altijd naar behoren in acht genomen onderscheid tussen de letter en de geest van de wet want waar het ooit goed was om veel kinderen te krijgen en slecht om er helemaal geen te krijgen terwijl de paus vandaag mensen vermaant dat wij niet moeten kweken zoals de konijnen dat doen, kan men nog zeggen dat het achterliggende goed in wezen hetzelfde is gebleven, namelijk het op het ideale peil houden van de bevolkingsdruk.

Op gelijkaardige gronden kon men zelfs veranderlijke wetten inzake het al dan niet geoorloofd zijn van het gebruik van voorbehoedsmiddelen verdedigen. Maar ook rest om diezelfde reden geen enkel argument waarom men dezelfde logica niet zou doortrekken inzake de discriminatie van homoseksualiteit. Als de kerk volhoudt dat de seksualiteit van heteroseksuele echtparen gelegitimeerd wordt door hun intentie om kinderen te krijgen – ook als zij onvruchtbaar zijn – dan onderscheiden zich met betrekking tot dit criterium de hetero- en de homoseksualiteit niet van elkaar en dat doen ze al helemaal niet van zodra gedacht wordt aan adoptie. Overigens, in acht genomen de schokkende onthullingen over het verleden van (vaak katholieke) weeshuizen, zal voor een kind dat wordt geadopteerd door een homopaar de kans op een gelukkige jeugd waarschijnlijk veel groter zijn dan voor een kind dat zijn jeugd in een weeshuis moet doorbrengen.¹⁵

¹⁵ Tekst d.d. 14 februari 2019.

Seks en voortplanting

Er wordt heel wat gepraat en geschreven over seks en seks wordt uiteraard ook duchtig bedreven, maar op de keper beschouwd weet eigenlijk geen mens wat seksualiteit precies is. Principieel iedereen ondergaat zijn geslachtelijkheid zoals men zijn leven zelf ondergaat en ook zijn dood, maar doorgronden doet men die zaken allerminst, ze blijven mysterieus en duister.

Louter technisch kon men seks als voortplanting definiëren, meer bepaald als voortplanting middels twee verschillende geslachten (de zogenaamde geslachtelijke voortplanting), want sommige planten kan men 'afleggen' en er bestaan ook diertjes die zich delen om zich aldus te vermenigvuldigen (de ongeslachtelijke voortplanting). Welnu, als men dát beschouwt als seks, dan is de term homoseksualiteit een contradictio in terminis: het kan geen seksualiteit zijn want er is geen voortplanting mee gemoeid. Sommige clerici benadrukken dit dan ook voortdurend: seks is voortplanting en het mag want het kan ook niets anders zijn dan dat...

De verliefden

Tegenover die definitie dat seks voortplanting is, staat nu dat vrijwel geen normaal mens zal trouwen, laat staan verliefd worden met de bedoeling kinderen te verwekken, en dit alleen al omdat verliefd worden niet iets is wat men beslist te

¹⁶ Tekst d.d. 10 november 2010. <https://www.bloggen.be/tisallemaiet/archief.php?ID=973932>

doen. Dit kan vreemd klinken daar wij danig gewoon geworden zijn, enerzijds aan de verwisseling van drijfveren met redenen en, anderzijds, aan het identificeren van een geordend historisch proces met de noodzaak ervan.

Dat laatste toont zich in onze neiging om causale verbanden te induceren in louter opeenvolgende gebeurtenissen – een denkfout waarop onder meer de grote wijsgeer David Hume heeft gewezen. Indien mensen zouden vrijen met de bedoeling kinderen te verwekken, dan waren voorbehoedsmiddelen uiteraard overbodig en ook zou het aantal abortussen dan fors slinken. Eveneens zou in dat geval de zogenaamde homoseksualiteit vanzelfsprekend helemaal niet bestaan, evenmin als de seksualiteit met onvruchtbaren – van nature of door ziekte onvruchtbaren, nog niet vruchtbaren of dus kinderen en niet meer vruchtbaren of bejaarden, en bij uitstek bejaarde vrouwen.

Maar wie beweren dat mensen seks hebben om kinderen te verwekken, miskennen niet alleen het bestaan van allerlei vormen van seks waarbij voortplanting uitgesloten is. Zoals gezegd verwisselen zij tevens redenen, of redelijke argumenten, met drijfveren, beweegredenen of motieven, en zij doen dat wel zodanig dat hun redenen daardoor tot drogredenen verworden, wat wil zeggen dat zij worden gemotiveerd door drijfveren die zij niet redelijk verstaan, terwijl zij tegelijk redelijke argumenten genereren die uiteindelijk geen hout snijden maar die zij aanwenden als een soort van beveiligende dekmantel die er voor zorgt dat de blinde of redeloze lusten zich kunnen botvieren.

Evenwel mag hier niet voorbijgegaan worden aan een bijkomende realiteit waarvan vandaag ver-

moedelijk nog niet zo heel veel wordt begrepen, en dat is wat men zou kunnen aanduiden als een objectieve, natuurlijke redelijkheid welke dan uiteraard het menselijke begrip te boven ging. Zo'n veronderstelde realiteit zou dan het vermoeden voeden dat de natuur altijd 'redenen' te over had om schepselen met specifieke aandriften op te zadelen, daar deze immers in dienst stonden van die hogere, natuurlijke 'rede' die overigens ook de menselijke redenen in haar schaduw zou stellen.¹⁷ Kortom: er wordt door de band niet gevrijd of getrouwd om kinderen te verwekken, terwijl men aan seks en aan de instelling van het huwelijk wél die bedoeling toeschrijft. En zo ook ondergaat men de verliefdheid, zeker in zijn jeugd, precies zoals men zijn eigen bestaan en zijn dood moet ondergaan.

Op zich is dat reeds mysterieus, denk maar aan de overtuiging van de verliefde dat hij de ander om zichzelf bemint, terwijl wij heel goed weten dat die ander eigenlijk om het even wie had kunnen zijn. Geliefden blijken soms bijzonder verwisselbaar, terwijl zij nochtans overtuigd aan elkander de volstrekte uniciteit toedichten. Weliswaar is elke mens uniek, in die zin dat een persoon als persoon – bijvoorbeeld een overleden geliefde – nooit door een ander kan worden vervangen. Maar tegelijk kan men zeggen over ongeacht welk koppel dat, indien zij elkaar nooit hadden ontmoet, zij hoogst waarschijnlijk wel een ander hadden gevonden. Alle koppels kunnen best geloven dat zij verliefd zijn op de unieke

¹⁷ In wezen gaat de natuurlijke 'redelijkheid' aan de menselijke vooraf, wat inhoudt dat het niet zozeer de natuur is die nadenkt, doch veeleer ons verstand dat 'natuurlijk selecteert'. Denken immers is anticiperen, het is een (onvolmaakte) vorm van natuurlijke selectie, het is logische mogelijkheden op een rijtje zetten en ze toetsen aan (opgeslagen) ervaringen om de ongeldige te elimineren en de geldige over te houden. De natuur doet hetzelfde, maar dan niet in gedachten anticiperend op de werkelijkheid, doch in de werkelijkheid zelf.

persoon van de ander, maar alvast de statistieken blijken dat geloof hoe dan ook geen kracht te willen bijzetten, aangezien maar bitter weinig prinsessen met schooiers huwen, hetero's met homo's of zwaar mentaal of fysiek gehandicapten met 'gezonde' mensen. Het ziet er dan veeleer naar uit dat de verliefdheid niet zozeer de persoon betreft doch een welbepaald natuurlijk type, en het zijn dan ook niet de personen die elkaar uitkiezen, doch die natuurlijke typen, die welbepaalde eigenschappen, die haast onkenbare scheikundige processen die zich voltrekken... ondanks de betrokken personen. Al te vaak immers ziet men koppels uiteen vallen van zodra de natuur haar werk heeft verricht en zich de personen áchter de typen met elkaar op een soms ontnuchterende wijze geconfronteerd weten.

Als dus verliefdheid iets te maken heeft met voortplanting, dan moeten we stellen dat dit, alvast vanuit het menselijke perspectief, vermoedelijk geheel toevallig zo zal zijn, want indien verliefdheid níét leidt tot voortplanting, maar bijvoorbeeld wel tot een gewisse dood, bijvoorbeeld als zij bij onwetenden daaromtrent zou leiden tot een vrijpartij met hiv-besmetting, dan zou zij helemaal niet ophouden te bestaan, en ze zou ook niet anders worden beleefd. De verliefdheid trekt zich er vaak zelfs niets van aan of zij zal leiden tot sociale aanvaarding ofwel tot sociale verwerping: de band van de tweeheid lijkt vaak krachtiger dan het deel uitmaken van een grote groep. En schijnbare verliefdheid blijkt ook te kunnen leiden tot verkrachting en zelfs tot moord, al spreekt men dan uiteraard niet langer van verliefdheid en van liefde, maar van (egoïstische) lust, van genotzucht en van moordlust. Dit gehele gebied blijkt bijzonder donker en mistig.

Als men het nu heeft over homoseksualiteit, dan is het wel duidelijk dat men het niet heeft over seks in de zin van voortplanting; wel bedoelt men dan het gebied dat zich geheel wars van de procreatie ontwikkelt, vaak eerst als verliefdheid en eventueel ook als liefde, en verliefdheid is het ondergaan van iets, het is een betoverd worden of een zich laten betoveren, al dan niet met gekende wenselijke of onwenselijke gevolgen. De gebeurlijke overgang van verliefdheid naar liefde is dan een stap welke apart kon worden besproken.

Men moet hier vooraf toch wel de nadruk leggen op het feit dat de ethische uitleggingen die hieromtrent vaak worden verkocht, meestal bijzonder huichelachtig of ongeloofwaardig blijken, en laten we het houden bij slechts een enkel maar wellicht genoeglijk overtuigend voorbeeld.

Toen in de jaren zestig en zeventig de geslachtsziekten overwonnen werden met een simpele pil of een spuit antibiotica, ontstond de ethiek van de vrije liefde. Het vreemde daaraan was nu dat de argumenten voor de vrije liefde niet verwezen naar die pillen, maar daarentegen naar een wereld van mysterie en mystiek!

Men gelooft dit niet natuurlijk, maar kijk: enkele decennia later steekt aids de kop op en wat ziet men? Prompt ontstaat een nieuwe seksuele ethiek, meer bepaald wordt nu het huwelijk weer gepropageerd. Andermaal spreekt die propaganda helemaal niet over het ontoereikend geworden zijn van de antibiotica – welnee: zij heeft het enkel over idealen van trouw, over het gezin en over nog veel hoogdravender mystiek.

Er is dus iets bijzonder huichelachtig inherent aan deze zaken: verliefdheid, seksueel genot en voortplanting blijken soms in verband te staan met elkaar, maar wij weten niet hoe dan wel en die verbanden blijken bovendien door ons niet anders dan als toevallig te moeten worden omschreven. Zoals men er niet voor kiest of men een man is of een vrouw, zo ook is men seksueel bepaald. De fysieke of de chemische rollen die de natuur door blinde doch feilloze selectie blijkt te hebben toegekend aan mannen, vrouwen, seksuele typen en zo meer, komen niet of niet noodzakelijk overeen met de bestaande sociale of maatschappelijke rollen van verschillende individuen, en het rollenspel zal afhankelijk van de wisselende context mee veranderen.

Het onderverdelen van mensen in seksuele typen (homo, hetero...) lijkt overigens nogal lomp, het doet denken aan die allang achterhaalde typologieën van Kretschmer en anderen in het begin van de voorgaande eeuw.

Seksualiteit en maatschappij: het recht van de sterkste versus de wet van de naastenliefde

Op zich (i.e. biologisch) al zo complex, wordt de zaak echter nog ontelbare keren complexer als zij gaat raken aan andere gebieden, zoals het sociale leven. We moeten ons hier noodgedwongen beperken tot een enkel voorbeeld: de verstoting van homo's.

Vooreerst gebeurt deze discriminatie niet omdat men zou inzien dat homoseks minderwaardig was aan heteroseks maar, heel wat simpeler dan dat, bestaat de neiging om homo's achter te stellen omdat zij nu eenmaal een minderheid vormen. Om dezelfde reden kregen linkshandigen slaag

op de kneukels, en niet omdat ze schreven met de hand van de duivel (de *manu sinistra*). Opnieuw om dezelfde reden moeten allochtonen het ontgelden. En ook de praktijk van abortus oogst succes om geen andere reden dan omdat een foetus zich niet kan verweren. Om dezelfde reden maken terroristen winst – van zodra namelijk het Stockholmsyndroom gaat spelen waarbij gijzelaars gaan sympathiseren met hun gijzelnemers: omdat zij angst hebben voor die criminelen, sluiten ze zich bij hen aan. Tegen dat recht van de sterkste reageert nu het christendom. En hier zijn we vermoedelijk beland bij een mogelijke verklaring waarom er zoveel homo's onder de clerus te tellen zijn.

Van nature wordt de minderheid der homo's (tot de dood toe) vervolgd in een heterowereld en die vervolging is wel veel fataler dan velen denken. Het mechanisme dat daar voor zorgt, gaat als volgt.

Homo's vormen een minderheid en worden daarom gelaakt. Maar homoseksualiteit is relatief onzichtbaar. Ze wordt echter wel zichtbaar bij tekenen van sympathie: wie een homo helpt, wordt er op zijn beurt van verdacht een homo te zijn. Iedereen schuwt het dus om homo's te helpen. Wie echter een homo vervolgt, verstevigt zijn positie als hetero.

Dit lijkt debiel, maar men moet goed weten dat de ruime meerderheid van de bevolking niet veel hoger scoort dan iemand met de ontwikkelingsleeftijd van een (jong) kind.¹⁸ Bovendien werd inmiddels aangetoond dat de vervolging van minderheden een activiteit is welke vooral beoefend

¹⁸ Zie het onderzoek van Yerkes in 1921, USA, bij 160.000 volwassen Am. rekruten in het leger. Bron: Gie van den Berghe, *De mens voorbij*, pag. 233.

wordt door lui die van die minderheden zelf deel uitmaken, meer bepaald wanneer zij de eigenschappen die hen tot de bewuste minderheids-groepen doen behoren, voor de buitenwereld willen verborgen houden. Het mag worden opgemerkt dat het aan het licht brengen van deze waarheid uiteraard een gedragsverandering teweeg zal brengen bij de betrokkenen, al dan niet gevolgd door een wijziging van de onderliggende attitude.

Het christendom reageert tegen het blinde recht van de sterkste (en dus ook tegen de blinde voortplantingsdrang, paradoxaal genoeg) en zou dan in de plaats de naastenliefde moeten stellen, wat hier dus die 'verliefdheid' is die niet doelt op vermenigvuldiging of op eventueel andere natuurlijke 'voordelen' maar die louter 'gratuit' is – een graag gebruikte term onder christenen.

De verborgen afspraak

Maar tegelijk neemt het christendom als kerk nog een ander voordeel te baat: zij verenigt homo's terwijl zij voorhoudt dat dezen niet ongehuwd zijn omdat zij homo zouden zijn, doch om een heel andere reden, namelijk omdat zij de seksualiteit waarmee zij anders een gezin hadden gesticht, sublimeren, vergeestelijken en als het ware omtoveren in een liefde voor de hele mensheid of voor de maatschappij: de liefdadigheid volgt als het ware uit zelfopoffering om niet te zeggen zelfcastratie.

En pas op dit moment heeft dan de rest van de maatschappij (de heteroclan, de meerderheid) een reden om die homo's niet aan te vallen. Zij worden gespaard omdat zij winstgevend zijn: ze ver-

zorgen de ouderen, de zieken, de kinderen en op die manier nemen ze vele soms vervelende en verlieslatende taken van hetero's op zich. Hieraan moet ter vervollediging nog worden toegevoegd dat niet alleen homo's geneigd zijn om de clerus te gaan verwoegen, maar ook heel wat andere menstypen die vaak om heel uiteenlopende redenen niet direct geïnteresseerd zijn in het stichten van een eigen gezin. Bovendien bestaan er naast de kerk nog andere organisaties waar om gelijkaardige redenen homo's relatief sterk vertegenwoordigd zijn, zoals bijvoorbeeld het leger en, meer bepaald, de marine. Het zal voor elkeen duidelijk zijn dat bijvoorbeeld een vaak maandenlang verblijf op zee, ver van huis en vaak ook in groot levensgevaar, niet de aangewezen job kan zijn voor jonge vaders.

Heel ongenueanceerd uitgedrukt, is de kerk zodoende het resultaat van een gesloten handeltje tussen hetero's en homo's waarbij men voor elkaar graag wat door de vingers ziet omdat de twee partijen daar garen bij spinnen zoals de oude Hollanders het zegden. Vandaag echter is er sociale zekerheid en dies meer, wat liefdadigheid zowat overbodig maakt, en dus ook de kerk verliest alvast voor de buitenstaanders haar zin en haar recht van bestaan. Wellicht is het om die reden dat buitenstaanders er niet langer voor terugschrikken om de clerus aan te vallen, want dat is tenslotte wat vandaag gebeurt. De mistoestanden binnen de kerk waarover men nu bericht, bestonden vroeger immers evenzeer – uiteraard.

Zelfveroordeling?

Nog een woord over de discriminatie van homo's door de kerk – uitgerekend die organisatie die als

geen andere homo's groepeerd. De afkeuring van homoseksueel gedrag door de kerk is immers makkelijk te begrijpen in het kader van wat zij voorwendt jegens de rest van de maatschappij, namelijk de gelofte van het celibaat, welke rechtstreeks volgt uit het geloof dat men zijn seksualiteit kan sublimeren of transformeren in liefdadigheid: de liefde van de geestelijke verdwijnt niet in het niets, maar zij richt zich voortaan niet langer op een echtgeno(o)t(e) doch op God zelf die krachtens de leer van het christendom met de naaste wordt geïdentificeerd.

Maar hieraan dient onmiddellijk een correctie te worden toegevoegd: de afkeuring van homoseksualiteit en van promiscue gedrag in het algemeen door de kerk, mag echter slechts de clerici als zodanig betreffen, daar alleen zijzelf het zijn die in de genoemde sublimatie voorhouden te geloven. Daarentegen: over de seksualiteitsbeleving van de homo's die niet tot de clerus behoren, mag de kerk uiteraard niet oordelen omdat leken geen geloften hebben afgelegd. Nog veel minder mag zij oordelen over deze dingen waar het mensen betreft die niet tot het katholieke geloof behoren.

Vervolgens moet de sublimatie van de seksualiteit een richtsnoer blijven en dat is, met andere woorden, niet zomaar een verplichting doch een ideaal. Niet het niet bereiken van het ideaal kan dan als zijnde zondig worden bestempeld, maar wel het niet langer nastreven ervan en, andermaal, alleen op voorwaarde dat men tegelijk zelf en vrijwillig voorhoudt dit ideaal na te streven want alleen dan verkeert men met zichzelf in tegenspraak.

Waar daarentegen de kerk de homoseksualiteit (dood)zondig noemt, veroordeelt zij onvermijde-

lijk en meteen alle homo's zelf, terwijl die veroordeling, krachtens het sociaal karakter van de kerk, eveneens een maatschappelijk karakter heeft en in feite neerkomt op excommunicatie. Het betreft dan meer bepaald niet slechts het buitensluiten van mensen uit de kerkgemeenschap: omdat de kerk ernaar streeft iederéén te bekeren, worden zodoende mensen principieel uitgesloten uit de maatschappij zonder meer. Omdat wij ons mens-zijn exclusief danken aan onze intersubjectiviteit, houdt sociale uitsluiting niets anders in dan regelrechte moord. De moordenaar in kwestie beseft dat hijzelf ongestraft zal blijven omdat bij dit type van moord de fysieke doodslag achterwege blijft of wordt overgelaten aan het slachtoffer, wat de misdaad des te wreedaardiger maakt. Wanneer nu de clerus de discriminatie van homo's aldus bevordert met de verborgen bedoeling om zelf buiten schot te blijven, kan het wesen, het bestaansrecht en de ware aard van de kerk terecht in vraag worden gesteld.

De zaak anders bekeken

Het onderwerp werd hiermee vanzelfsprekend allesbehalve afdoende behandeld, en meer vragen rijzen. Zo bijvoorbeeld de kwestie of en in hoeverre het zich aansluiten van homo's en andere menstypen bij de kerk een geplande activiteit is. Vervolgens ook de vraag of die al dan niet bewuste organisatie van de maatschappij dan wel zo'n slechte zaak is en of er daarvoor dan betere alternatieven bestaan.

Onmiskienbaar is er maatschappelijke organisatie van bovenaf – denk maar aan de beruchte woorden: "Houdt gij ze dom, wij houden ze arm". Maar tegelijk komt die organisatie heel waar-

schijnlijk tegemoet aan een lacune, aan een nood aan ordening en meer bepaald: een nood aan ontwikkeling en aan welstand. Het volk zoekt met andere woorden wel naar leiding maar die blijkt niet altijd naar behoren te worden ingevuld. De democratie lijkt het best mogelijke regime om mistoestanden ingevolge dictaturen te voorkomen, maar tegelijk kan zij zelf verworpen worden tot een dictatuur van de massa die, zoals hoger vermeld, maar al te dikwijls geen bijster verstandige antwoorden te bieden heeft op de grote uitdagingen van deze tijd. Zij lijdt in feite een beetje aan hetzelfde euvel als de vrije markt, die voortdurend wordt geconfronteerd met de gevaren van de middel-doelomkering, de vraag- en aanbodomkering en de contraproductiviteit in het algemeen – allemaal deviaties welke te wijten zijn aan een tekort aan die leiding die daarentegen in de dictaturen al te nadrukkelijk aanwezig is en al te machtig.

Het menselijke handelen, op persoonlijk en maatschappelijk vlak, technisch, wetenschappelijk, religieus en noem maar op... is en blijft een fantastische improvisatie; onze wereld blijkt een compositie die soms aan een kunstwerk denken doet, maar soms ook aan een machine. Het is hoe dan ook niet altijd feest voor iedereen en hoe om te gaan met de medemens, de wereld en het leven, is een vraag die in het licht staat van antwoorden op grote levensvragen – antwoorden die, bijzonder halsstarrig, hetzij afwezig blijven, hetzij zeer ambigu zijn. Wat er te doen valt en te laten, is zoals al het andere aan evolutie onderhevig. Naast het brede terrein van nauwkeurig gereglementeerde doelstellingen en acties, bestaat er altijd ook een marge waarin de dingen minder vast liggen, als het ware vloeibaarder zijn en ook onzekerder. Daar zijn geen voorschriften voor elk van

onze handelingen; daar wordt van ons gevergd dat wij zelf keuzen maken, en die vaak ongemakkelijke situatie is tegelijk de vrijheid – het summum van al 't menselijke waar vele anderen die in zekerheden geloven te leven, in wezen naar verlangen.

En zo komt het allemaal zo lang als het breed is, zoals men dat in de volksmond zegt: kritiek op bestaande gebeurtenissen, toestanden en organisaties kan terecht zijn, maar het blijft een louter theoretische aangelegenheid, die alleen daarom al maar weinig recht van spreken heeft. De beste stuurliu staan altijd aan wal, woorden kunnen afschrikwekkend of enthousiasmerend zijn, maar zij missen spierkracht, zij kunnen geen huizen bouwen, hun greep op de stoffelijke werkelijkheid blijft vaak zeer beperkt. Theorieën missen daarom ook ervaring, wat ze a priori geheel waardeloos maakt. En misschien is ook de huidige kritiek van woorden op het instituut van de aloude kerk in die zin veeleer onvruchtbaar en ook onterecht. Dat de kerk overigens alleen in het 'beschaafde' westen blijkt te wankelen terwijl zij het in nog onontwikkelde gebieden bijzonder goed doet en zij aldaar zelfs groeit, doet tevens het vermoeden rijzen dat haar verzwakking wel eens het gevolg zou kunnen zijn van het feit dat de meer ontwikkelde staten essentiële functies van haar overnamen, en dan vooral sociale functies die alles te maken hebben met caritas, liefdadigheid of noem het sociale zekerheid.

Staten met een uitgebreid ontwikkelde sociale zekerheid, hebben de behoefte aan de liefdadigheid, die anders kerken kunnen bieden, niet meer nodig. Eenmaal het vangnet van de menslievendheid vervangen werd door een systeem dat burgers welhaast machinaal verzekert tegen honger,

kou en zelfs tegen onwetendheid, verliest de religie een groot stuk van haar aantrekkingskracht. Het voordeel van die 'afschaffing' der armoede, om het zo maar te zeggen, ligt hierin dat men bij niemand nog moet gaan bedelen om in leven te kunnen blijven. Het nadeel echter is dat men op den duur niet meer geven kán omdat alle behoeften automatisch worden bevredigd door de staat: de vrije menselijke interactie werd vervangen door een strikt gereguleerde en haast machinale activiteit tussen enerzijds het staatsapparaat en anderzijds de burgers. De ziel dreigt volledig te vervluchtigen in een wereld waarin, samen met allerlei belemmeringen, ook de vrijheid werd weggewerkt.

Menstypen die hun liefde niet natuurlijkerwijze aan een gezin schenken, worden in die omstandigheden ook niet langer gestimuleerd tot de transformatie van hun zorginstincten in de richting van de behoeftige medemens, die in een verzorgingsstaat immers niet meer bestaat – alvast theoretisch – omdat hij wordt opgevangen door beroepsverzorgers die voor hun werk worden betaald, wat wil zeggen dat zij zullen staken als hun loon uitblijft. Het gouden kalf dreigt daar met andere woorden elke plaats in te zullen nemen waar voorheen een mens aan 't werk was die handelde vanuit het binnenste van zijn ziel: hij hielp omdat hij er nood aan had te helpen – omdat hij er nood aan had om mens te zijn – terwijl hij van nature niet bestemd was om die zorg aan een eigen gezin te geven. Een verschuiving dreigt dan op te treden van het levend organische, dat te maken heeft met menselijke klieren, zorg en ziel, naar het institutionele, dat aanvankelijk door plichten geregeerd werd maar dat nu steeds afhankelijker wordt van geld, dat op zijn beurt niet langer verwijst naar zorg en ziel, maar veeleer naar een

principiële onbevredigbare hebzucht: de nood om te helpen wordt dan vervangen door de weigering van hulp van zodra de geldelijke vergoeding of de sanctionering achterblijft, wat concreet betekent dat hulp niet langer wordt beschouwd als een genade – waarbij men blij mag zijn dat men iemand helpen kán – maar als een last – waarbij men 'vergoed' wordt, met name voor het (materiële) nadeel dat men al helpende gebeurlijk ondervindt. En als het loon uitblijft, dan staakt men die hulp, wat betekent dat men geconditioneerd werd – in niet mis te verstane termen: afgericht, zoals een dier.

Want dat is wat geld met het volk doet: het africhten, zoals het vee wordt afgericht. En africhting lijkt ons alvast een heel wat groter kwaad dan opvoeding. Opvoeding is het bijbrengen van begrip of inzicht, met name in de noodzaak van de dingen, en uitgerekend dat is vrijheid, zou Spinoza zeggen. Edoch, beter nog dan africhting en opvoeding is liefde, meer bepaald dan naastenliefde. En als de caritas nu kon gewonnen worden op een degelijk bewerkt veld van aanvankelijk ongeordende aandriften en relatief blinde verlangens: wat kon er dan op tegen zijn om haar te tellen? Het dunkt ons dat geen patriarch haar niet te baat zou nemen als hem die kans geboden werd. En was het niet de kerk die aan de wereld een dergelijk compromis aanbood doorheen de tijden? Wie zal het zeggen!¹⁹

6. De kerk en het kindermisbruik

Op 21 februari 2019 verscheen het aangekondigde boek van de Franse socioloog Frédéric Martel,

¹⁹ Tekst d.d. 10 november 2010.

getiteld: *Sodoma. Het geheim van het Vatikaan*. Reeds werd het werk alom gelezen en gerecenseerd door talloze journalisten maar onder meer doordat het hier gaat om (1°) een turf van 670 bladzijden, te lezen door mensen die met deadlines werken, (2°) een onderwerp dat danig sensationeel is maar tegelijk ernstig tragisch en (3°) het een nogal complexe zaak betreft, is het allerm minst denkbeeldig dat door de bomen het bos de mist ingaat, dat men met andere woorden blijft hangen bij allerlei openbaringen welke alleen maar in functie van het onderwerp staan en dat men uit deze moeilijke zaak al te simpele tot zelfs totaal foute conclusies trekt.

Insiders weten allang hoe de vork aan de steel zit maar met dit boek werd voor het eerst publiek gemaakt wat de feiten zijn. Het boek van Martel heeft een wat misleidende titel – *Sodoma* – die immers verkeerdelijk insinueert dat het onderwerp van gesprek de homoseksualiteit (binnen de kerk) zou zijn. Ofschoon hieraan weliswaar vele bladzijden worden gewijd, is dat uitdrukkelijk niet het geval. Waarover gaat het boek dan wel? Het opzet van het werk van Martel en de grondstelling van het boek zijn heel eenvoudig. Martel wil het kindermisbruik in de kerk verklaren en hij stelt dat dit niet alleen wordt veroorzaakt door pedofilie maar evenzeer door homofobie.

Sinds enkele decennia – en in België pas sinds de zaak Vangheluwe in 2010 – is een grootschalig kindermisbruik in de kerk aan het licht gekomen. De verbijstering daaromtrent is begrijpelijkerwijze zeer groot en men zoekt naar verklaringen. De Franse socioloog heeft met zijn boek een verklaring gegeven of beter: de verklaring bij uitstek. In twee woorden komt die hier op neer.

Vooreerst moet gezegd worden dat het merendeel van de clerici al dan niet praktiserende homoseksuelen zijn: homoseksuelen hebben zich zelden welkom gevoeld in de maatschappij en zij zijn overal vervolgd geweest terwijl de kerk aan dit segment van de samenleving in feite altijd een toevlucht (of is het een uitvlucht?) heeft aangeboden, namelijk het celibataire priesterschap of het leven binnen de kloostermuren onder de kuisheidsgeloften.

Nu is het niet zo dat homo's in de kerk welkom zijn omdat de kerk een verkapte homogemeenschap zou zijn – uiteraard niet, want het katholieke geloof wijst de homoseksuele praktijk af daar het die beschouwt als een ernstige zonde die vanuit dat geloof in het Oude Testament de zonde van Sodoma ofwel sodomie wordt genoemd. Maar het bloed kruipt waar het niet gaan kan en zo bijvoorbeeld gaat het slinkend aantal priesterroepingen niet toevallig gepaard met de emancipatie van de homoseksuelen. Zoals overal gaapt er ook in de kerk een grote kloof tussen hoe de zaken zouden moeten zijn en hoe ze uiteindelijk zijn – de kloof tussen schijn en zijn. En om die schijn hoog te houden, wordt de praktijk van de homoseksualiteit in de kerk geheim gehouden.

Intussen echter kan in het geëmancipeerde westen met zijn scheiding van kerk en staat de homoseksualiteit niet langer als een misdaad worden beschouwd: de emancipatie van de homo's door het werk van zelfhulpgroepen maar ook dankzij hun bevrijding van repressieve religies en dankzij nieuwe wetenschappelijke inzichten maakt dat men zich niet langer hoeft te schamen voor deze geaardheid: vandaag is in het westen niet de homofilie een zonde en een kwaad maar daarentegen de homofobie – en terecht zoals onmiddellijk

zal blijken. In een inclusieve maatschappij hoeven homo's niet te worden vergast; zij kunnen als zij dat wensen huwen en kinderen opvoeden.

Intussen echter blijft de katholieke kerk vasthouden aan een geloof dat verwijst naar de bijbel – 'het woord van God' – waaraan zij kennelijk niet durft te tornen en dit niet alleen alle wetenschappelijke inzichten ten spijt maar ook ondanks het gezond verstand. Want wie kan in alle eerlijkheid nog langer geloof hechten aan een 'goede God' die aan zijn menselijke schepselen (tot aan de generatie van aartsvader Abraham) gebiedt dat zij een zoon aan Hem offeren (dat wil zeggen: de keel oversnijden en dan roosteren aan het spit) als bewijs van liefde en trouw? Gelijkt dat immers niet veeleer op de meedogenloze inwijdingspraktijken van zekere drieste maffiosi? Nochtans houdt de kerk daaraan vast want de bijbel, zo zegt zij, is het woord van God.

De mens is gemaakt uit klei-aarde omdat het zo gezegd wordt in het Oude Testament. De vrouw is gemaakt uit een rib van de man omdat dit in de bijbel staat. Onze sterfelijkheid is er doordat onze voorouders aten van de verboden vrucht want zo staat het in het boek Genesis. En sodomiers worden door Jahweh gedood zoals beschreven in het verhaal over Sodoma en Gomorra. Gelovigen – en bij uitstek de clerus – moeten zich derhalve blijven schamen voor hun homoseksualiteit en daarom ook verbergen zij hun geaardheid.

Maar precies die geheimhouding maakt de misdaad van het kindermisbruik mogelijk en wel op de volgende manier. Wanneer zich onder de clerici pedofielen bevinden die zich schuldig maken aan kindermisbruik, worden zij niet aangegeven door andere clerici die immers meestal homosek-

sueel zijn... omdat deze homoseksuele clerici vrezen dat als het kindermisbruik gerechtelijk wordt onderzocht, ook hun homoseksualiteit aan het licht zal komen – en dat willen zij niet. De reden waarom zij dat niet willen is niet dat homofilie strafbaar zou zijn – dat is homofilie alvast in Rome niet; de reden is dat zij geloven dat homofilie een zonde is ofwel dat zij de schijn van dat geloof willen ophouden.

In het eerste geval willen zij niet dat hun vermeende zonde aan het licht komt; in het tweede geval willen zij vermijden dat hun ongeloof aan het licht komt. In de twee gevallen draait alles rond hypocrisie en het is die hypocrisie inzake homofilie welke ervoor zorgt dat binnen de kerk de kindermisbruikers altijd quasi ongehinderd hun gang hebben kunnen gaan.

Misschien zal het kindermisbruik binnen de kerk altijd blijven bestaan maar het zou waarschijnlijk wel flink ingedijkt kunnen worden als het taboe dat binnen de kerk op homoseksualiteit rust, overwonnen kon worden en dus wanneer homoseksualiteit maar ook seksualiteit in het algemeen ook binnen de kerk niet langer als zondig zonder meer werd beschouwd. Want het is uitgerekend de homofobe houding van de kerk maar ook haar 'aseksuele moraal', welke de clerus slaat met de angst dat zij uit de kast zullen worden gejaagd als zij betrokken worden in rechtszaken na het aangeven van kindermisbruik gepleegd door collega's. Andermaal vrezen zij dat aldus hun hypocrisie aan het licht zal komen.

Homofobie is derhalve niet alleen verwerpelijk omdat deze afwijking homo's schaadt: binnen het instituut van de kerk blijkt homofobie om de hoger aangegeven redenen ook voor onschuldige

kinderen noodlottig. Het boek van Frédéric Martel leert ons in feite dat de oorzaak van het kindermisbruik binnen de kerk niet alleen te wijten is aan de onmiddellijke daders – de pedofielen – maar evenzeer en misschien in een nog grotere mate aan de homofoben.

Personen die homofilie laken, moeten na de publicatie van Martel's boek goed beseffen dat zij in een niet geringe mate bijdragen tot de misdaad van het kindermisbruik. Bij uitstek mensen met aanzien en gezag dragen in dezer bijgevolg een grote verantwoordelijkheid; vanaf heden kunnen zij zich niet langer bedienen van het excuus van de vrije meningsuiting omdat het nu eenmaal onmogelijk is om op een zinvolle manier een mening te hebben over het al dan niet feitelijk zijn van feiten.²⁰

7. Homofobie

Zoals reeds gezegd moet de reden voor de vervolging en voor de discriminatie van homo's niet gezocht worden in het specifieke van deze geaardheid zelf. Homo's worden vervolgd om dezelfde reden waarom in onze contreien bijvoorbeeld ook mensen met een andere huidskleur vervolgd worden of mensen met een handicap of tot voor kort ook linkshandigen. Zij hebben namelijk allemaal dit ene kenmerk gemeen dat zij in ongeacht welke eigenschap verschillen van de meerderheid van de bevolking terwijl zij zelf een minderheid vormen. En de meerderheid vreest wie anders zijn en zo spreekt men over homofobie, over xenofobie, over de achterstelling van anderstalige minderheden en zo voort. Wie anders

is dan ons, is slecht, zo luidt de eerste wet van wie tot een specifieke meerderheid behoren en die andersheid kan verwijzen naar een neutraal verschil, naar een handicap of naar een criminele ingesteldheid maar evengoed kan zij verwijzen naar een superieure lichaamskracht, naar een briljante intelligentie, naar vroomheid of naar menslievendheid, zoals dat bij uitstek het geval was met de stichter van het christendom die geen vlieg kwaad deed terwijl het volk liever Hem veroordeelde dan de moordenaar Barabbas. De kwestie is dat andersheid op zich als slecht bestempeld wordt en zo is ook homofobie in feite net zoals racisme een vorm van xenofobie: het is de vrees voor wat ongewoon is of vreemd, de angst voor het onbekende want op wat men niet kent, kan men niet anticiperen; het onbekende wordt ervaren als een dreiging, een gevaar en gevaren maken alert, gevaren verwijzen naar een mogelijk kwaad. Vandaar geldt meteen het devies: wat slecht is, moet bestreden worden, wat in dit geval betekent dat men het ideaal nastreeft van de volstrekte uniformiteit – de tegenpool van diversiteit. Mensen die om welke reden dan ook uit de toon vallen, worden uit de groep gebannen of meteen gedood.

Voorzichtigheid is een deugd maar tegelijk stamt uit de ervaring van alledag het gezegde dat vrees een slechte leermeester is: het benaderen van de dingen vanuit weetgierigheid maakt de wetenschap mogelijk en brengt ons kennis bij maar de angst voor het onbekende maakt dit onbekende bij voorbaat tot vijand waardoor men zich ervoor afsluit; men gaat het demoniseren teneinde aldus een schijn van gelijk op te hangen als men overgaat tot de bestrijding ervan: de meerderheid executeert de minderheden en doet dat op geen andere grond dan het zogenaamde 'recht van de sterk-

ste' in de betekenis van *the survival of the fittest*, een term van Herbert Spencer verwijzend naar het door Charles Darwin in zijn evolutietheorie aan het licht gebrachte feit dat binnen een volk de beste overlevingskansen toekomen aan de best aangepaste leden – een natuurwet die indien zij wordt binnengeloodst in de cultuur, het 'recht van de sterkste' betekent of de regelrechte barbarij zoals verhaald in de gelijknamige roman van Cyriel Buysse, verwijzend naar een brute verkrachting. Tussen haakjes betekent de term barbaar – barbaros in het oud Grieks – brabbelaar want zo noemden de Hellenen wie geen Grieks spraken – in de wereld van vandaag zou men hen paradoxaal genoeg cultuurbarbaren noemen. De onwetendheid gaat zelfs zo ver dat bijvoorbeeld heel wat inwoners van Angelsaksische landen trots zijn op de specifieke onwetendheid welke erin bestaat dat zij geen andere taal dan het Engels (/het Amerikaans) hoeven te verstaan omdat ingevolge hun imperialisme (inclus: kolonialisme, fascisme, genocide) de hele wereld Engels als tweede taal is gaan spreken, wat zich uiteraard wreekt in het feit dat nu iedereen kan verstaan wat de Angelsaksen wel allemaal te vertellen hebben (of niet te vertellen hebben) terwijl alle anderstalige volkeren voor deze egocentrische potentaten geheel ontoegankelijk werden en bijgevolg verdacht zijn en welhaast gedemoniseerd dreigen te worden wegens 'gebrabbel', vandaag al vlotjes door de goedgeemete opgevat als 'geheimtaal'.²¹

8. Homohaat

In onze contreien is het intussen algemeen bekend dat in de jaren 1933 tot 1945 onder het nazi-

regime zowat 50.000 homo's door een speciale afdeling van de Gestapo werden opgepakt, veroordeeld en gevangen gezet en dat tot 15.000 van hen omkwamen in concentratiekampen.²² De vervolging gebeurde op grond van een (buiten de naziperiode zelden toegepaste) Duitse wet uit 1871 die pas in 1994 werd afgeschaft.²³ Gedwongen castratie en opname in psychiatrische instellingen waren courant.

Pas sinds de publicatie in 2015 van *Psychogenocide* van de Leuvense psychiater Erik Thys, weten wij dat vervolging van homo's ook in België gangbaar was: totdat de castratiewet uit 1911 na protesten onder initiatief van onder meer Gerard Reve in 1971 werd afgeschaft, werden hier te lande de homo's naar dokter Aimé Wyffels van het Willibrordusgesticht in het Nederlandse Heiloo gebracht om daar gecastreerd te worden.²⁴ Het boek verhaalt eveneens dat onder de nazi's ook in de Belgische psychiatrische instellingen de patiënten werden vermoord met de medewerking van het medische corps en dit gebeurde middels de feilloze moordmethode van het vetloze dieet.²⁵

Vandaag is homoseksualiteit nog steeds strafbaar in 73 landen – dat is de helft van alle landen ter wereld – en in een tiental landen geldt de doodstraf. Het homohuwelijk is nu weliswaar in 25 landen toegestaan maar de wettelijke bescherming tegen homodiscriminatie bestaat slechts in

22 https://nl.wikipedia.org/wiki/Homoseksualiteit_in_nazi-Duitsland

23 https://nl.wikipedia.org/wiki/Paragraaf_175

<https://www.amnesty.nl/encyclopedie/homoseksuelen-homofobie-homohaat>

<https://www.amnesty.nl/encyclopedie/conversietherapie-en-mensenrechten>

24 Thys, Erik, *Psychogenocide. Psychiatrie, kunst en massamoord onder de nazi's*, Epo, Berchem 2015, p. 246.

25 Ibidem, p. 231-267.

enkele Europese landen en in Canada.²⁶ Dat de oud-gouverneur van Indiana die in zijn staat de homodiscriminatie legaal maakte onder de dek-mantel van godsdienstvrijheid vandaag de functie bekleedt van vice-president van de V.S. – het land met het grootste vrijheidsbeeld ter wereld – spreekt boekdelen.²⁷ En voor het Vaticaan blijft homoseksualiteit tegennatuurlijk en dit in weer-wil van alle verbluffende onthullingen van de meest recente tijd, waaronder de jongste publica-tie van Frédéric Martel: *Sodoma. Het geheim van het Vaticaan*.²⁸

Vandaag wordt Ramzan Kadyrov, de president van de Tsjetsjeense Russische autonome repu-bliek, ervan beschuldigd middels folterende en moordende doodeskaders terreur te zaaien in het ganse land: de berichten dat er jacht wordt ge-maakt op homo's en dat zij in regeringsgebouwen en in Kadyrov zijn ranches worden gevangen ge-houden, gefolterd en vermoord, worden beves-tigd door Amnesty International.²⁹ Het herinnert aan de joodse filosofe Hannah Arendt die wreed-heid koppelt aan een gebrek aan intelligentie, als men moet vernemen dat Kadyrov de lagere school niet afmaakte.³⁰

Een verkapte vorm van homovervolging bestaat in het beschouwen van homoseksualiteit als een ziekte. Van 1952 tot 1987 werd homoseksualiteit door het *Internationaal Handboek voor Psychia-trie* effectief als een ziekte beschouwd. Nadien werden de zogenaamde 'conversiotherapieën' of methoden welke pretenderen dat zij de geard-

26 <https://www.amnesty.nl/encyclopedie/homoseksuelen-homofobie-homohaar>

27 <http://time.com/4406337/mike-pence-gay-rights-lgbt-religious-freedom/>

28 Frédéric Martel: *Sodoma. Het geheim van het Vaticaan*, Van Halewyck 2019.

29 <https://www.amnesty.nl/actueel/tsjetsjenie-aanval-op-homoseksuelen-lesbiennes-hervat>

30 https://nl.wikipedia.org/wiki/Ramzan_Kadyrov

heid van mensen kunnen veranderen, moreel veroordeeld of verboden. Conversietherapieën gebruiken drastische vormen van conditionering die de behandelde mensen allerminst helpen maar wel vaker de zelfmoord in drijven.³¹ Vandaag steken die sinds 2014 door het *Internationaal Comité tegen Marteling* als martelpraktijken bestempelde methoden opnieuw de kop op naar aanleiding van de beruchte *Nashville-verklaring* die in 2017 ontstond in de V.S. in hypocriet genoemde rechts-conservatieve religieuze middens rond Donald Trump, die zich keren tegen onder meer homoseksualiteit.³²

9. Stigmatiseren en afschepen

Vandaag lijken concentratiekampen in het westen voorlopig ondenkbaar maar schijn bedriegt andermaal omdat het bloed kruipt waar het niet gaan kan: de stigmatisering en de excommunicatie van homo's is bij wet verboden maar dat is belastingontduiking ook en zoals de meeste grootverdieners geen cent belastingen betalen terwijl zij ogenschijnlijk toch altijd binnen de lijntjes van de wet blijven kleuren, zo ook gaan homohaters onverminderd door met hun allerminst ijdele pogingen om de mensen die zij haten het leven onmogelijk te maken en de zelfmoordcijfers liegen er niet om.

In de bijzonder complexe materie van de sociologie duikt een probleem op dat omwille van zijn immaterieel karakter vergelijkbaar is met een probleem dat zich voordeed toen de elektriciteit voor het eerst alom langs de wegen door de ko-

³¹ <https://www.amnesty.nl/encyclopedie/conversietherapie-en-mensenrechten>

³² Tekst d.d. 5 maart 2019.

perdraden stroomde. Diefstal van elektriciteit kon toen immers nog een geruime tijd geheel straffeloos gebeuren omdat het ging om een onstoffelijk product zodat er volgens de wetgeving van dat ogenblik van misdaad eigenlijk geen sprake kon zijn. Een gelijkaardig probleem deed zich voor inzake auteursrechten en vandaag dienen zich weer andere, principieel daarmee vergelijkbare doch nog veel complexere problemen aan met betrekking tot zaken die verband houden met privacy, openbaarheid, eer, schande, schaamte, stalking, laster, reputatie, stigmatisering, verleiding, seks, misleiding, invloed en macht.

Verkeerdelijk wordt er door velen vanuit gegaan dat alles wat kenbaar is, ook gekend wordt, dat alle kennis principieel voor iedereen beschikbaar is, dat in de wereld waarheid en rechtvaardigheid heersen, dat er geen geheimen (meer) zijn, dat voor iedereen gezorgd zal worden, dat het leven voor onschendbaar wordt gehouden, dat de wetten de eerlijkheid dienen, dat de staat de armen bijstaat en nog meer van die beloften die luilekkerland naar de kroon steken. En zo moet het merendeel van de mensen eerst oud worden en hulpbehoevend om geconfronteerd te worden met het feit dat velen onder hen hun leven in dwangarbeid hebben doorgebracht en dat zij daarvoor vaak helemaal niet beloond worden zoals het hoort, als zij er al niet voor gestraft worden. De krachten die het intermenselijke verkeer regelen of ontregelen zijn niet zozeer de wetten – zij vormen slechts een façade – maar het zijn de moeilijk in te schatten handelingen, gedragingen, tendensen, modes, gewoonten, kortom subtiele en geheel ondefinieerbare krachten die zich niets gelegen laten aan redelijkheid, wettelijkheid, maat, norm en orde maar die veeleer verband houden met sympathie en antipathie, empathie, psycho-

pathie, kunst, gevoelens en nog talloze andere blinde werkingen die onderwerpen zonder zelf bestuurd te kunnen worden tenzij heel tijdelijk en door enkelingen. Ludwig Wittgenstein schrijft in zijn *Tractatus*: “*Die stillschweigenden Abmachungen zum Verständnis der Umgangssprache sind enorm kompliziert*” en bij uitbreiding zou met hetzelfde kunnen zeggen over alle vormen van omgang en communicatie.

Komt daarbij dat uit de hand gelopen wetenschappen, technologieën en industrieën ons opdelen met structuren die zich quasi autonoom boven onze hoofden ontwikkelen en die ons doen en denken binnen hun blinde banen en bochten dwingen die dan zoals door Herbert Marcuse beschreven onder meer leiden tot wat men nu de milieuproblematiek noemt – een van de vele resultaten van het contraproductieve handelen waarmee de mens zichzelf de das omdoet. De economie is niet langer een van onze werktuigen maar zij dicteert ons, wij zijn een werktuig in haar greep. Zo ook is informatie niet langer iets dat wij kunnen verwerven maar zijn wij zelf verworpen tot informatiedeeltjes binnen alles verslindende databanken. Datgene aan ons wat niet omzetbaar is in cijfers, bestaat niet langer. Het persoonlijke verdwijnt uit de stuurcabine; personen worden van hun wil ontdaan en zo ook van de vrijheid welke nog restte; de wereld mist een stuurman, hij wordt 'gestuurd' door blinde krachten en in het licht van deze verontrustende omkeringen blijken de vrijheid en de wil, het ik en de eigen gedachten en emoties, die allerdiepste gevoelens waaruit eens sprookjes ontsproten, symfonieën, balletten en romances... blijken al die mooie dingen niets meer dan illusies, zeepbellen, lucht. Felix Timmermans schrijft:

*Ik hou van nevel bij de val der blaadren;
het stemt tot weemoed om ik weet niet wat.
Verlangen en betreuren glimmen mat,
het hart zwijgt loom in 't struikgewas der aadren.
Dit is de stilte die 't geluk laat naadren,
het ver geluk, dat iets van God bevat,
maar telkens als een zeepbel openspat
bij al 't gedruis, dat wij in ons vergaadren.³³*

Hoe ver van ons verwijderd klinkt de werkelijkheid weergegeven in dit gedicht. Maar in die bijna helemaal aan de stof onttrokken sferen is het ook dat de meest verfijnde vormen van criminaliteit zich zijn gaan huisvesten en gedijen; in feite parasiteren zij op de cultuur door haar te gebruiken als voertuig: de dief gaat aanzitten aan de tafel van de koning op de plaats waar de edelman had moeten zitten wiens kledij hij stal nadat hij hem eerst met zijn eigen mes vermoordde. De gesofisticeerde crimineel bedient zich van het protocol als was het een wapen door het in functie van beledigingen aan te wenden: iedereen is getuige van begroetingen maar het niet begroeten van mensen blijft onwaarneembaar. Mensen worden onzichtbaar beledigd in het openbaar met complimenten met titels of met eigenschappen welke hen niet toebehoren. Beschuldigingen worden geïnsinueerd bij afwezigheid van getuigen. Gepeste mensen kunnen onmogelijk een klacht hard maken omdat de pester ervoor zorgt dat er geen getuigen zijn. Ook de toegebrachte schade blijft onzichtbaar daar zij zich situeert in de ziel van de betrokkene of in de hoofden van diegenen aan wie laster werd verteld. De pester herhaalt zijn pesterijen eindeloos, de druppel op het hoofd voelt aan als een kassei maar een voorbijganger ziet slechts de waterdruppel en noemt het slachtoffer met zijn luide schreeuw kleinzerig. De pes-

33 Felix Timmermans, uit een sonnet d.d. 7 augustus 1946.

ter doodt zijn slachtoffer met diens eigen stresshormoon dat continu in grote hoeveelheden geproduceerd, functioneert als een genadeloos zenuwgif dat hem gestaag ten gronde richt.

Stigmatisering en karaktermoord gaan vooraf aan en staan ten dienste van excommunicatie: waar homofobie heerst, worden in het beste geval de slachtoffers alom afgescheept, wat wil zeggen dat zij onder voorwendsels onverrichter zake weggestuurd worden – als zij solliciteren voor een job, als zij op zoek gaan naar een woonst, als zij in een winkel iets bestellen, als zij om een inlichting verzoeken of als zij gewoon de weg vragen: men zendt hen prompt de verkeerde kant op en men lacht. Karaktermoord kondigt vaker zogenaamd 'zinloos geweld' aan, moord, zelfmoord of een ongeluk.

En daar komen de neo-neonazi's

Met manifestaties zoals de *Nashville-verklaring* wordt de democratie verdrongen en probeert een zekere illegaliteit zichzelf tot effectieve wet te maken. Zoals de burgerwachten in Ierland het recht in eigen handen nemen en mensen kreupel maken of vermoorden omdat zij menen dat de politie haar taak niet naar behoren vervult als zij niet de dingen bestraft die door deze sekten zelf worden afgekeurd, zo ook opereren bendes die zich scharen achter verklaringen over een eigen soort moraal die volledig losstaat van de wet. In weerwil van democratisch tot stand gekomen wetten, leggen deze bendes aan het volk wetten op van eigen fabricaat en bestraffen zij middels geheel anonieme doodseskaders vergelijkbaar met de 'slapende cellen' van I.S. al diegenen die eraan verzaken deze nieuwe ongeschreven wetten

te erkennen – men herinnere zich de massamoord gepleegd door Anders Breivik. Deze bendes die zich voordoen als groepen van eensgezinde intellectuelen pakken schaamteloos uit met een eigen wetgeving – 'verklaringen' – waarin zij op de keeper beschouwd stellen dat zij niet langer de wet erkennen maar enkel de zelf gebrouwde eigen regels, zo bijvoorbeeld inzake de huwelijksmoraal. Mensen hebben weliswaar het recht om voor zichzelf te beslissen dat zij niet met iemand van het zelfde geslacht willen samenleven maar zij hebben niet het recht om deze eigen keuze ook aan anderen op te leggen als de wet deze keuze vrij laat; zij hebben het recht om elk voor zichzelf te geloven dat ongeacht welke, soms duizenden jaren oude geschriften het woord van god zijn maar zij hebben niet het recht om anderen ertoe te dwingen hetzelfde geloof te belijden waar staat en kerk gescheiden zijn. Maar aan anderen hun eigen willetje opleggen is wat zij doen middels hun doodseskaders (momenteel in Ierland) én middels hun verklaringen (sinds een viertal jaren in de V.S. en nu ook in Europa) waarmee zij niets minder doen dan de democratische wereldgemeenschap uitdagen. Zij verschillen in dat opzicht helemaal niet van de sekten (over welke men moet zeggen dat zij zich meestal nog geëid houden) of van de Islamitische Staat; zij promoten een heuse terugkeer van onze cultuur – niet naar de dictatoriale middeleeuwen maar nog veel verder terug in de tijd, naar de barbarij, de totale willekeur, het recht van de sterkste, de arbitraire regels van een handvol potentaten, afgedwongen met marteling en moord.³⁴

10. *Het einde van de liefde*

In 1948 schreef de Schot Eric Arthur Blair – alias George Orwell – de succesrijke dystopische roman, getiteld: *1984*. Samen met zijn *Animal Farm* is dit werk een aanklacht tegen het totalitarisme dat door velen geïdentificeerd wordt met het Stalinisme uit die tijd – Stalin regeerde van 1922 tot 1952 – maar dat volgens vele anderen evengoed slaat op elke andere totalitaire staat, van het nazisme en het Britse imperialisme tot het kapitalisme in het algemeen – Blairs vader diende het Britse imperium in de toenmalige Indische kolonie maar hijzelf keerde zich tegen die uitbuiting en werd geëngageerd journalist, marxist en socialist. De roman *1984* toont hoe de totalitaire staat, verbeeld door *big brother*, haar macht put uit het corrumpen van de meest intieme relatie tussen (twee) mensen: hij dwingt hen ertoe elkaar te verraden en doet dat middels gruwelijke martelpraktijken. De totalitaire staat onderwerpt de burgers door hen te controleren en hen aldus van hun privacy te beroven en van zichzelf, van hun eigen wil: zij worden herleid tot gehoorzame werktuigen van het regime. In feite wordt de mens beroofd van zijn geheimen precies omdat het die geheimen zijn waarop machthebbers nooit vat kunnen krijgen en het geheim bij uitstek is de liefde in de intiemste relatie tussen (twee) mensen. De instelling van het huwelijk is in wezen een poging om dit geheim te vernietigen door het te schenden want het huwelijk maakt de liefde openbaar zodat zij niet langer door het geheim geborgen wordt. Het koppel staat na het huwelijk te kijk voor iedereen en werd herleid tot nog slechts een werktuig van de

staat die de beide participanten in de echt geslagen heeft.

Tot voor kort ontsnapten het merendeel van de holebi's aan deze staatscontrole en waren zij in feite de enigen die nog konden blijven beschikken over het geheim van hun liefde en zo waren zij ook de enigen die nog in staat waren tot liefde in de betekenis van de meest intieme relatie tussen twee mensen, geborgen door het grootst denkbare schild: het geheim. De tentakels van de macht konden niet tot in hun intimiteit reiken en homo's bleven derhalve gespaard van de wurggreep van de macht en behielden als enigen de mogelijkheid om zich te onttrekken aan de identiteitsroof die alle 'normale' burgers treft wanneer zij tot het huwelijk gedwongen worden, waarbij zij hun geheim aan de staat prijsgeven, wat inhoudt dat zij de intimiteit en dus ook het diepste wezen van hun liefdesband mét het prijsgeven van deze allersterkste bescherming teniet doen. Holebi's behielden aldus hun eigen 'ik' – hun privacy en hun vrijheid – wat verklaart waarom deze groep altijd zo goed vertegenwoordigd is geweest in de middens van kunstenaars en intellectuelen want creativiteit zonder vrijheid is ondenkbaar.

Wanneer vandaag het totalitarisme, nu in de gedaante van het kapitalisme, als nooit voordien om zich heen grijpt, blijkt men blind te blijven voor de ware toedracht van bijvoorbeeld de instelling van het homohuwelijk, dat helemaal niet bedoeld is als een tegemoetkoming aan een of andere nood aan gelijkberechtiging bij de homo's, zoals men het graag voorstelt, maar veeleer als een poging om de nog resterende vrijheden aan banden te leggen middels de verregaande controle die zich uit als een huwelijksplicht verkapt als huwe-

lijkstoelating, waarbij men in feite uit de kast gejaagd wordt: de liefde wordt beroofd van haar heimelijk karakter dat in wezen haar meest efficiënte bescherming is en met het prijsgeven van haar geheim, houdt zij op als liefde te bestaan: zij bestaat niet langer vanuit zichzelf maar in het beste geval als een door de staat gedefinieerde en gecontroleerde relatie met verplichtingen voor de participanten, alsof zij zich helemaal niet onderscheidde van alle andere relatievormen die in wezen economisch van aard zijn.

Het verdwijnen van de liefde zal definitief zijn ofwel zal zij zich ontwikkelen in de marge van de hedendaagse totalitaire maatschappijen: om te kunnen voortbestaan zal de liefde het leven zelf van haar participanten eisen als enige geldige borgsom – in een totalitaire wereld is dat een onontkoombare consequentie. Zoals de held eerst moet sneuvelen en derhalve eerst dood moet zijn om als held te kunnen bestaan, zo ook zal voortaan de liefde bestaan. Zij die haar niet erkennen, zullen beweren dat de liefde niet langer bestaat maar zij die haar genegen zijn, zullen terecht volhouden dat zij blijft voortdurend in een andere wereld.³⁵

